

Posudek vedoucího bakalářské práce

Název: Restaurování vybraných papírových malovaných, kolorovaných a tištěných částí Dětenického betléma, autor díla Vincenc (Čeněk) Novotný, doba vzniku 1891 – 1915, Soukromý majetek Miluše Volákové, roz. Novotné

studentka Petra Domčíková

Univerzita Pardubice, Fakulta restaurování
570 01 Litomyšl, Jiráskova 3

Vedoucí bakalářské práce Josef Čoban, akad. mal. a restaurátor

Konzultant teoretické části Vojtěch Jonáš, restaurátor dřevěných konstrukcí betléma

Oponentka Kateřina Opatová, restaurátorka

Předmětem hodnocení je bakalářská práce studentky Petry Domčíkové, jejíž náplní je **restaurování vodou rozpustné malby částí plošného pozadí a plastického terénu lidového betléma z Dětenic na papírové podložce s pomocnou dřevěnou konstrukcí na rubu, dále pak lakovaných papírových figur ve formě malovaných, kreslených případně tištěných, vyřezaných, vystřížených nebo raznicemi vyseknutých plošných siluet pastýřů, řemeslníků a zvířat s dřevěnými čepy na rubech. Restaurované části malovaného pozadí i figurek na dřevěných čepch instaluje studentka na již opravenou pomocnou dřevěnou konstrukci s mechanikou.** Poslední nedokončené konzervační zásahy byly provedené před rokem 2008 Klárou Řezáčovou..

Bakalářská práce se sestává z restaurátorského průzkumu (neinvazivního i invazivního), vyhotovení detailního návrhu restaurování podle předběžně schváleného projektu a zpracování dokumentace. Součástí restaurátorského průzkumu jsou laboratorní průzkumy souvrství malby a papírové podložky (identifikace vybraných použitých pigmentů, pojidel malby, vlákninového složení papíroviny, zjištění pH původních i pomocných papírových podložek), zkoušky odstranění ztmavělých laků z povrchů maleb a litografických kolorovaných tisků, a to šetrnými a rozměrově minimalizovanými sondami in situ před vypracováním finálního návrhu postupu restaurátorských prací.

Součástí bakalářské práce je teoretická část **Identifikace všech jednotlivých demontovaných papírových částí betléma a jejich lokace** na papírových plastických prvcích terénu, příslušných částech mechaniky betléma a jeho nosných dřevěných konstrukcích. Obsahuje rešerši odborných textů, kterou doplňuje shrnutí vyhodnocení dostupných metod a použitých pomocných materiálů, přístrojů, rozpouštědel a konzultací na odborných pracovištích.

Studentka splnila zadaný náročný úkol v určeném rozsahu, k průběhu restaurátorských prací ani k jejich výsledku nemám žádné zásadní připomínky. Lze především ocenit, že důsledně dodržela dohodnutou technologii, použila doporučené materiály, míru imitativních retušních defektů malby studentka průběžně konzultovala se studentkou Barborem Coufalovou, a to tak, aby v mezích zadání obou bakalářských prací byla dodržena nejen technická a technologická, ale i výtvarná jednota restaurátorského díla. Vyhodnocení restaurátorských průzkumů a laboratorní průzkumy jsou kompletně presentované v přílohách.

Připomínky mám k teoretické části bakalářské práce: v práci sice studentka inventarizovala a lokalizovala většinu papírových siluetových částí betléma, jejichž kompletní restaurování provedla ona sama a studentka Barbora Coufalová včetně instalace na příslušné papírové terény a dřevěné konstrukce. Navíc oproti zadání zahrнула do úkolu inventarizaci a lokalizaci dřevěných a kaširovaných figurek. V tomto případě oceňuji její aktivitu a operativnost, protože z praktických důvodů bylo nutné ověřit umístění architektonických papírových siluet a jejich provázanost s prvky mechaniky betléma. Moje výtka směřuje k tomu, že studentka sice zmiňuje některé papírové prvky, které není možné bezprostředně lokalizovat podle jediné dochované fotografie kompletního betléma a podle stop na dřevěných konstrukcích (viz str. 34 cit: „...několik stromů, které na základě fotografie ale nebylo možné přiřadit na správné místo v betlému...“, dále pak na str. 41 cit: „...“Výše uvedené stromy jsou pouze ty, které se podařilo podle dochované fotografie přiřadit na správné místo. Celkem je siluet stromů na terénech betléma více, ale jejich rozmístění nebylo možné blíže určit.“. Zadání bakalářské práce (doposud nerealizované) studentky Kateřiny

Svobodové obsahuje identifikované a částečně i lokalizované siluetové papírové části betlému (figurky, hradby), které sice P. Domčíková v textu zmiňuje (viz. str. 40), ale z důvodů špatného technického stavu instalovala na konstrukce betlému pouze malou část z nich (horní hradba, plošné kulisy v průhledu obou bran horní hradby, fragmenty horního karuselu s hlásným, papírové opláštění kovárny a některé menší prvky). Protože tato část práce měla identifikovat všechny jednotlivé demontované papírové části betlému, chybí zde fotodokumentace zmíněných nenainstalovaných prvků. Dále pak chybí zmínky i fotodokumentace 20 kusů papírových siluet architektur, pozadí, vegetace, zvířat a lidských figur, jejichž umístění na dřevěných konstrukcích nebylo prozatím určeno. Soupis není tudíž úplný, přestože cílem této práce bylo vytvořit manuál pro pokračování restaurátorských prací v dalších etapách.

Dokumentace bakalářské práce (tedy její dostupná archivní tištěná podoba) je zpracovaná podle požadavků Fakulty restaurování Univerzity Pardubice; obsahuje všechny náležitosti, teoretickou i praktickou část bakalářské práce včetně výsledků laboratorních průzkumů.

Fotodokumentace restaurování vybraných částí betlému je systematická, na vybraných artefaktech zaznamenává stavy před restaurováním s charakteristickými defekty, všechny důležité pracovní postupy, jednotlivé i zásadní etapy a stavy po restaurování i rekonstrukci jedné siluety. Jedinou výhradu mám k rozměrům tisku malovaného plošného velkoformátového pozadí. Zvolený způsob prezentace má sníženou vypovídací a dokumentační hodnotu. V závěru textové části restaurátorské dokumentace jsou uvedené použité materiály, pomůcky, přístroje a doporučený ochranný režim pro dobré uchování díla.

Navrhuji hodnocení této bakalářské práce **známkou velmi dobrá** na základě výše uvedených výhrad, s vědomím, že zadaný úkol byl náročný časově, organizačně, složitostí při praktickém provádění i konzultacích na několika odborných pracovištích o technikách a materiálech ke snímání ztmavělých laků z papírové podložky s malbou a litografickým tiskem. Jsem si vědomý toho, že teoretická část práce byla vázána a časově omezená dodáním opravené dřevěné konstrukce betlému. Studentka řešila systematicky a flexibilně všechny problémy, jež se vyskytly při restaurování značně poškozených papírových artefaktů s vodou rozpustnou malbou, kolorovanými litografiemi i pomocnými dřevěnými armaturami. Domnívám se, že rozsah obou částí bakalářské práce je přiměřeně rozsáhlý, složitost, časová náročnost restaurátorských prací i jejich kvalita odpovídá požadavkům kladeným na bakalářskou práci.

V Praze 08. 09. 2015

Josef Čoban, akad. mal. a restaurátor,
vedoucí Atelieru restaurování uměleckých děl
na papíru a souvisejících materiálech